

- ד. פרה אדומה; מבואר בתוס' (מנחות נא: ד"ה חטאת), שאעפ"י שיש לה פדיון, יש בה מועל אחר מועל (וע' חזו"א מנחות מב, י; בית ישי קל).
בתרומת הדשן – עתוס' יומא נט: בבגדי כהונה – ע' בפירוט בשעה"מ מעילה א, יד; שבט הלוי ח"ו קונטרס הקדשים טו. שאר דברים שאין בהם פדיון מטעמים שונים ולא משום חומר קדושתם – ע' אחיעזר ח"ב יח, ג).
עצים שהוקדשו; לחכמים, אין בהם מועל אחר מועל. ולרבי, הרי הם כקרובן גמור [וטעונים מלח, תנופה, עצים וקמיצה] ויש בהם מועל אחר מועל (כן באר רבא מחלוקתם).
אפשר שלפי רב פפא מודה רבי שאין בהם מועל אחר מועל, כיון שיש להם פדיון, ואעפ"י שנקראים 'קרובן' (עפ"י לקוטי הלכות).
קדשי מזבח שנעשו בעלי-מומין – הרי הם מיועדים לפדיון, ואם שחטם קודם פדיון – לדעת חכמים עדיין הם נפדים, וכיון שכך אין בהם מועל אחר מועל. ולדעת רבי אינם נפדים (מפני שצריכים 'העמדה והערכה') וטעונים קבורה, הלכך יש בהם מועל אחר מועל.
א. הרע"ב פסק הלכה כחכמים. וכן כתב בתו"ט בדעת הרמב"ם [ותמה הלא להלכה קדשי בדק הבית טעונים העוה"ע. וע' שער המלך (בכורים י, ב) ישוב לזה]. ואולם בלקוטי הלכות סתם וכתב שהלכה כרבי. וצ"ע.
ב. אף לרבי נראה שאין בהם מעילה מדאורייתא, שהרי לאחר מיתה אין להם פדיון. וכן הדין לדברי הכל אם מתו ולא נשחטו – הלא אין פודים אותם להאכל לכלבים (ע' שטמ"ק אות כב; תוס' לעיל טו. ד"ה ואפילו).
ג. יש מפרשים מחלוקת רבי ורבנן מהיים (ע' שטמ"ק אות כב; רעק"א וברכת הובח).

דף כ

- ל. מהן האפשרויות למעילה במקרים דלהלן?
א. נטל אבן או קורה של הקדש.
ב. נטל פרוטה של הקדש.
ג. דר בבנין של הקדש.
א. נטל אבן או קורה של הקדש – לא מעל. ופרש שמואל בגזבר הקדש המסורות לו אבני בנין, שאין בנטילתו הוצאה מרשות הקדש, אבל שאר כל אדם, כיון שנטל אבן או קורה – מעל.
ואם היה סבור שהוא שלו, כתבו התוס' (בקדושין נה) שלא מעל עד שנהנה.
נתנה [בין גזבר בין כל אדם] לחברו – הוא מעל וחברו לא מעל, שכבר יוצאת לחולין ע"י הנותן.
וכן המשאיל קרדום של הקדש לחברו – מעל לפי טובת הנאה שבו, וחברו מותר לבקע בו לכתחלה (עפ"י ב"מ צט; לקוטי הלכות).
בנאה בתוך ביתו [– הגזבר], לא מעל עד שידור תחתיה בשוה-פרוטה. ואם שייף או קיצע, או קבעה בבנין ממש (ערש"י) – מעל מיד משום ששינה את האבן או הקורה. וכאן מדובר שהניחה כמות שהיא על פי ארובה, הלכך לא מעל עד שיהנה.
לפרש"י ותוס', גם כשקבעה על פי ארובה בטיט לא מעל עד שידור בה. ואולם הרמב"ם כתב שאם חיברה מעל אע"פ שלא דר בה (וע' זבח תודה).

ב. נטל פרוטה של הקדש – הרי זה לא מעל (הגזבר. כנ"פ). נתנה לחברו – הוא מעל וחברו לא מעל. נתנה לבלן, אעפ"י שלא רחץ – מעל, שאומר לו: הרי המרחץ פתוח לפניך, הכנס ורחץ. והרי אין הבלן מחוסר מעשה של כלום, הלכך קנה את המעות לאלתר.
בשאר בעלי אומנויות שהם מחוסרים משיכת חפץ – לא קנו עד שימשכו (עפ"י ב"מ מח).

ג. הדר בבנין של הקדש, כיון שנהנה – מעל. ואם ננקוט תלוש שלבסוף חיברו נחשב כמחובר [ודלא כרב (שמואל) שאמר המשתחוה לבית אסרו] – לא מעל אלא כשהקדיש את האבנים בתלוש ואח"כ בנאן, אבל לא בבנה ולבסוף הקדיש. כן אמר ריש לקיש (ואעפ"י שהיא הנאה הנראית לעינים, אין מעילה אלא אם הקדיש ולבסוף בנה. עפ"י תוס'). וכל שכן הדר במערה של הקדש – לא מעל, שהרי אין מעילה במחובר. בשיטה מקובצת (אות כא) כתב שלפי האמת אין חילוק אם הקדיש ולבסוף בנה או להפך, בכל אופן יש מעילה בתלוש ולבסוף חיברו משום שהנאה הנראית לעינים אסרה תורה. וברמב"ם משמע להפך, שאעפ"י שפסק (עכו"ם ח) כרב שהמשתחוה לבית אסרו, כדין תלוש [וכן לענין טומאת אכלין פסק שדינו כתלוש. ע' הלכות טו"א יב] – הביא חילוק זה בין הקדיש ולבסוף בנה או בנה ולבסוף הקדיש (וע"ש כס"מ; שעה"מ אישות ב, ג; פני משה ירושלמי ע"ז ג, ו; שערי ישר ג, כד; קהלות יעקב סנהדרין יא).

פרק ששי

לא. מה דין השליח שמעל?

השליח שעשה שליחותו – המשלח מעל (חטא – חטא) מתרומה. גזרת הכתוב היא כאן שיש שליח אף לדבר עבירה). לא עשה שליחותו, ששינה ממה שאמרו לו – השליח מעל, כגון ששינה מ'בשר' ל'כבד'. ואפילו לדעת רבי עקיבא שבשר וכבד נחשבים כדבר אחד לענין הנודר מן הבשר שנאסר בכבד, אך הואיל והיה לו לשליח להימלך על הכבד ולא נמלך, הרי שנטל הכבד על דעת עצמו ולא ע"ד משלחו (אביי ורביא. ואילו רב חסדא אמר דמתני' דלא כרע"ק).

הוסיף על שליחותו – מעל. כיצד? בעה"ב שאמר תן להם חתיכה חתיכה, והוא אמר טלו שתיים שתיים, והם נטלו שלש שלש – כולם מעלו. ובארו בגמרא שגם אם ננקוט כפי ההנחה שהמוסיף על שליחותו אינו שליח (ואם כן מדוע בעה"ב מעל?) – אפשר לפרש שאמר להם השליח, טלו אחת מדעתו ואחת מדעתי, ובאופן זה לא בטלה השליחות על החתיכה האחת. והשליח מעל בנתינת החתיכה השניה, והם מעלו בשלישית שנטלו מדעתם.

א. מהתוס' כאן משמע שהאורחים מעלו רק כשאמרו שנוטלים השלישי מדעתם. ובתוס' בכתובות (צח) כתבו שבכל אופן שנוטלים יותר ממה שאמר להם השליח, יודעים הם שעושים מדעתם.

ב. כתב הרמב"ם: רק אם אמר 'טלו שתיים מדעתי' – שניהם מעלו. אבל בסתם – מעל בעל הבית ולא השליח, שהרי הוסיף על שליחותו ולא עקרה.

ג. כתב הרמב"ם (וקילסו הראב"ד): בבשר העולה וכיו"ב, לא מעל אלא האוכל בלבד, שהרי הוא חייב באיסור נוסף מלבד מעילה, והלא בכל התורה אין שליח לדבר עבירה אלא במעילה לבדה כשלא יתערב עמה איסור אחר.